

SLOVENSKA ZEMELJA

Glasilno slovenskega kmečko-delavskega ljudstva

Leto I.

Izhaja začasno dvakrat na mesec popoldan. — Uredništvo in uprava: Ljubljana, Gradišče 2/1. — Tiskarna „Slovenija“, v Ljubljani. Predstavniki: A. Kolman, Ljubljana, Masarykova 14/4. — Poštni predaj št. 000. — Telefon št. 00-00. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštne proste. — Naročnina mesečno Din 3,-, četrtletno Din 9,-, letno Din 36,-. — Čekovni račun št. 16.782. — Plača se lahko tudi v nersbljenih poštah. — Oglasi po dogovoru po nizki ceni. — Za izdajateljstvo in urednik Janez Kocmur v Ljubljani.

Štev. 1.

Kaj hočemo?

I.

Zgodovinski razvoj je ustvaril slovensko skupnost, ki se je naslonila v veri, jeziku in pisavi, znanosti in umetnosti, v gospodarskem in družbenem oziru na zapadnoevropsko miselnost, h kateri smo tudi sami sorazmerno prispevali svoj del.

Slovenci smo se vedno po svojih najboljših predstavnikih zavedali svoje narodne samobitnosti, ki nam daje obenem z našo izobrazbo polno pravico do samostojnega izživljanja v omiki, gospodarstvu in politiki. Nas, ki smo imeli v davni prvi med vsemi Slovani večjo in trajnejšo državno tvorbo, je tuja sila zgodaj razbila v drobce in nam vzela lastno državnost, s čimer nas je pahnila na stopnjo hlapčevskih, ker nedržavnih narodov, ki prosijo milosti pri svojih gospodarjih.

Ker smo izgubili nekako dve tretjini svoje zemlje v razdobju tisoč let in ker smo po svoji legi na zelo izpostavljeni točki ob križišču treh tujih narodov (nemškega, italijanskega in madjarskega), smo od nekdanj kot ud južnoslovenske družine iskali svoje neodvisnosti v enakopravni zvezi s sorodnimi Hrvati, Srbi in Bolgari.

Svetovna vojna ni rešila slovenskega vprašanja, nasprotno nas je razkosala na štiri države, s čimer se je poslabšal naš narodni položaj do neznočnosti. Kot prvi korak za zedinjeno in svobodno Slovenijo v okviru južnoslovenske skupnosti terjamo **državno zvezo Slovencev, Hrvatov in Srbov**, kjer bomo v mejah današnje Jugoslavije enakopravna skupina.

Tako urejena Jugoslavija bodi ud politično-gospodarske zveze Balkana, Podonavja in Rusije, da se ohrani mednarodni mir in zagotovi izmenjava gospodarskih dobrin.

Slovensko meščanstvo, ki se je doslej ponašalo kot glavni nosilec slovenske narodne zavesti, ni postavilo na dnevni red slovenskega vprašanja v vsem njegovem obsegu, kaj še, da bi se bilo dosledno in vztrajno bojevalo zanj, nasprotno: popuščalo ga je, maličilo in zatajevalo. Slovensko kmetstvo in delavstvo, kolikor se ni družilo z meščanstvom, se je doslej deloma izčrpavalo v svoji gospodarski odvisnosti z bojem za obstanek, deloma je pa nepravilno pojmovalo narodno vprašanje, ko je vzorce velikih in svobodnih narodov prenašalo na življenje malega in nesamostojnega naroda.

Danes je treba slovensko vprašanje postaviti na dnevni red v vsej širini. Skrajni čas je, ker naš položaj terja to, ako hočemo živeti vzporedno z dobo, ki nas ne sme najti nepripravljenih, kakor je to bilo ob svetovni vojni.

II.

Celotna rešitev slovenskega vprašanja, ta zgodovinska naloga pripada kmetstvu in delavstvu, ki se mora pa iznebiti svoje malodušnosti, vsakega varuštva meščanstva in se odločno zavedati svoje sile.

Slovenska skupnost je po veliki večini kmečko-delavska. In ta večina mora oblikovati na zunaj in znotraj slovensko družbo, njej pripada vsa politična in gospodarska moč. Zato odklanjamo današnje nazore o državi, ki je po svoji ureditvi naprava meščanstva za izkoriščanje delovnega ljudstva. Državnost ne visi v zraku, ampak ima svojo stvarno vsebino. Meščanska državnost pomeni premoč kapitala nad delom, kmečko-delavska pa vsebuje vlado dela nad kapitalom, kar izpreminja njeno bistvenost.

Zato mora biti Slovenija za kmeta in delavca, ki se jima pridružijo drugi delovni stanovi, v resnici svobodna samo takrat, kadar postanejo sredstva za pridelovanje, izdelovanje, promet ter veliko denarstvo last tistih, ki sami obdelujejo zemljo ali njene pridelke predelujejo s svojo roko in s svojim umom.

V današnji družbi se narodno vprašanje ne da pravilno rešiti za delovno ljudstvo, ker kapitalizem mora goniti narode v medsebojni boj, da črpa dobiček iz tega zase. Jugoslavija se ne more pomiriti, kakor bi bilo prav za slovensko, hrvaško in srbsko ljudstvo, ampak ostaja takšna, kakršna najbolj prija združenemu meščanstvu, ki si deli medsebojno korist.

Našemu malemu in srednjemu kmetu je treba ustvariti stalen kmečki dom, a osebne in družbene koristi združiti v skupnem občinskem ali združenem gospodarstvu. Zagotoviti je vsemu delovnemu ljudstvu pravno zaščito in zdravstveno preskrbo ter uvesti splošno zavarovanje. Skratka: meščansko ali gosposko ureditev države je nadomestiti s kmečko-delavsko ali ljudsko skupnostjo.

III.

Vsak narod je edini vir vsake oblasti, ki se izvršuje nad njim z njegovo voljo, ali pravilneje: ki se vlada sam po svojih zastopnikih. Zato mora biti vsa državna in samoupravna oblast demokratična, ker odklanjamo brez-pogojno vsak fašizem. Pogoji, da se more kmečko-delavsko ljudstvo gibati in uveljavljati, dokler ne doseže svojega končnega namena, so naslednji:

Volilna pravica bodi v vse zastope in ustanove splošna in tajna za oba spola s proporcem. Verstvo bodi svobodno in neodvisno od države, enako naj bodo svobodni znanost in umetnost, pouk, zborovalna in združevalna pravica, a šolstvo naj služi duhovni omiki in gospodarskim potrebam delovnega ljudstva. Sodstvo mora biti vrhovni varuh vse zakonodaje in uprave; zato bodi neodvisno od njiju. Najvišje sodišče odločaj o veljavnosti poslanskih mandatov ter o ustavnosti zakonov in uredb. Izredna sodišča naj se odpravijo. Brez sodnega naloga ne sme nihče izgubiti osebne svobode, a brez sodnega postopka naj ne bo nihče obsojen v denarno ali zaporno kazen.

IV.

Hrvaško kmečko gibanje, ki ga je bil začel Stefan Radić, je jedro, okrog katerega naj se zberejo Slovenci in Srbi: vsak samostojen v svoji hiši, a vsi združeni v boju za narodno in ljudsko pravico.

Napačna bi bila pot, ki bi se umikala Zagrebu ali ga hotela obiti; zakaj izvojeval je že sedanji odih.

Potrebujemo preobrata v glavah in srcih, da za vedno zapustimo stališče drobtinarstva in podrejanja. Zlu je treba iti do dna in ga odpraviti v ko-

renini narodno in gospodarsko. Prvo je jasna misel, drugo je vztrajno dejanje. Oboje je vezano na osebe; zato je izber ljudi glavna naloga. Ne smejo biti nosilci novih misli stari sebič-neži v delu in zmedenci v pojmihi, ki se vsakemu obehajo zaradi svojih koristi. Gibanju morajo dajati hrbtnico v boju preizkušeni značaji. Na dnevnem redu so osnove slovenskega življenja, ki se doslej niso postavile ali pa zanemarile. Slovenstvo mora zajemati iz sebe, a biti v zvezi posebno s Hrvati do konca zmage.

Lr.

Dr. V. K.: Kaj je najbolj potrebno?

Prva potrebna stvar je zmeraj prav spoznati, kje smo in kam moramo. Sedanje stanje prav precenimo, če pred vsem upoštevamo, kaj je bilo še do kratke dobe pred nami, pred 5. majem 1935., nadalje, če se prav vmišlimo v to, kaj se je 5. maja spremenilo. Naše ravnanje v prihodnosti je le posledica vsega tega.

Bilo je pred nami res sedem suhih let v duhovnem in tvarnem oziru. Naj bi le prišlo sedaj sedem če ne debelih, pa vsaj ne tako suhih. V tej dobi smo po nesreči zabredli v nesvobodo, v fašizem in v žalostno zmoto, da osebna samovolja velja več kakor volja naroda. Nazadnje je bilo, kakor je dejal pisatelj, kakor v Hamidovi Turčiji, da se je vsakdo najprej okoli sebe ozrl, da bi videl, ali je varno kako besedo spregovoriti. Dne 9. marca t. l. so pa podpisali trije voditelji naroda, da se hočejo združiti za zmago pravice in svobode, in to so bili dr. Vladko Maček, Ljuba Davidović in Joca Jovanović, ki so ostali 5. maja v manjšini, a so dejansko vendar zmagali. V tem boju je nasprotoval del Slovencev naravnost, drugi del, ki se je v kot umaknil, pa posredno, in le malo nas je bilo, ki smo se trojici imenovanih mož pridružili in soodločili pri njih zmagi in ki se danes vprašamo: Kako naprej?

Posledica volitev 5. maja je bilo pred vsem spoznanje vseh odločilnih krogov, da se je dosedaj hodilo po zgrešeni poti in da se mora sedaj na drugo pot zlasti z ozirom na hrvaško vprašanje, ki so ga šele danes zagledali. Dr. Maček se zaveda, da je ni moči, ki bi danes mogla še enkrat poskusiti iti preko zahtev združene opozicije, ki čaka, da pride pravi čas. S tem časom bode pa nastopila tudi druga doba v našem slabem gospodarstvu, zakaj šele s sporazumno ureditvijo države na znotraj se vrne zaupanje sveta do nas in prične gospodarski napredek.

Če so mnogi verovali, da se da živeti le po tako imenovanem narodnem edinstvu, s tem da se roke križem drži in batina na pomoč kliče, kar je povedal italijanski državnik grof Sforza že pred štirimi leti, da odide isti, ki hoče s silo duševne stvari urejevati, brez uspehov v večnost in da zapusti stvari manj urejene kakor so prej bile. Ni odvisno od tega,

na kak način je bolje vladati, ker po najboljšem načrtu ni uspeha, če se izgubi zaupanje naroda, napredujemo pa tudi z manj pričakovanimi načrti, če je kaj dobre volje. Tako se tudi mi, dr. Mačkovi listi zvesti Slovenci, nič ne bojimo, če doseže rešitev hrvaškega vprašanja, da bomo mi v svoji Sloveniji znali vsaj tako dobro reševati gospodarska vprašanja, kakor so jih vlade zadnjih sedem suhih let reševale z uspehom našega popolnega ubožanja.

Vsakdo, kdor se nam pridruži z dobro voljo sodelovanja, pride prav. Na nikogar pa, ki je zadnja leta sodeloval pri tlačanju svobode, se ne moremo zanašati. Dobro vemo, da ti krogi za plotom čakajo, da bi jim spet sonce zasijalo in bi ponovno po naši svobodi udarili. Zato pozor! Drugi nas licemerno vprašujejo, naj vendar povemo, kaj hočemo, da se poravnamo. Od teh, ki nas neodkritosrčno tako vprašujejo, ničesar nočemo. Hočemo le, kar je samo ob sebi umevno, naj se nam da prilika v svobodnih volitvah nastopiti, kajti njih izid bode obenem sporazumna rešitev vseh vprašanj v zvezi dr. Mačka, Ljube Davidovića in Joca Jovanovića.

Tudi mi Slovenci, ki bomo ostali tej zastavi zvesti, smo se zedinili v tem, da po novi poti po skupnem programu, kakor naši hrvaški in srbski navozniki, korakamo zmagonosno naprej. Prva skrb je organizacija zaupnikov za vsa volišča, da nas ne bodo spet prevarili! Za drugo se ne mudi in nam vse pravočasno odrede možje našega zaupanja. Le to vsi vemo, da nam je naša Slovenija v skupni domovini čez vse draga in da v njeno bodočnost zaupamo. Svesti smo si tudi, da moramo hoditi po radikalni poti kmečko-delavske socialne pravice. Glavno je pa, da izbojevane svobode po 5. maju več iz rok ne spustimo!

Kmet kmetom

Gospod urednik! Oglušam se z opisom, ki ga objavite v eni prvih številkih novega časopisa, če mislite, da je dober. Slišal sem namreč že pred več tedni, da izide časopis, ki bo zastopal pri nas tisto misel, ki jo je začel in propagiral na Hrvaškem pokojni Stefan Radić. Samo sem se bal, da bo list v

rokaj ljudi, nevrednih velikega pokojnika. Zakaj zadnji čas švigajo okoli sence, ki so vse prej kakor prijatelji svobode in demokracije, ljudje, ki so obredli že vse stranke in režime. Ti so postali po padcu svojega protektorja Jevliča najbolj goreči pristaši dr. Vladimira Mačka. Pred temi ljudmi torej pozor!

Sem že precej v letih, pa vem, kako je s takimi stvarmi. Svoje dni sem sam mnogo delal v organizaciji; ni me sram povedati, da tudi v Pucelju, dokler sem mislil, da gre pošteno za ljudske koristi. A ker se Pucelj ni oziral na ljudske koristi in je zoper sklep vodstva stopil v vlado, nas je veliko izstopilo. Nismo ga izbrali zato, da postane v tisti dobi minister. Nezadovoljneži smo čakali, saj delati se ni dalo, ko je stal za vsakim voglom žandar. Hujši od žandarjev so bili pa tisti brez puške in sablje, ki so naredili, da je imel vsak zid ušesa.

Poznam dobro svojo okolico, ona pa mene. Povsod je taka revščina, da se Bogu smili. Nič ni pomagalo ministromvanje JNSarsko. V bližini mest se še nekako izhaja; tu kmečki otroci lažje zaslužijo kak krajcar in tudi sam kmet še nekako pride do kaj malega s prodajo mleka, jaje, krompirja in drugega takega dobiča. Ali ta zaslužek je krvav, ki zadostuje komaj za sproti, za davke pa že ne. Hoditi vsak dan v mesto, često po več ur daleč, v vsakem vremenu, je trpljenje, ki ga razume le tisti, ki je že sam kdaj trdo delal. Je kakor beračenje.

Mestni človek sam nima več dosti, pa se dogaja, da reče prvega: Oprostite! Nimam, ne morem; bom že, ko dobim. Kaj naj stori mlekarica, ko pa vidi, da se je tudi v mestno hišo naselilo pomanjkanje. Tako gre mnogo težkega dela in trudne hoje za »božji lonc«. Nič ni nenavadnega, da si mestna gospodinja izposodi od kmetice, ker sredi meseca še ni pokojnine.

Večkrat razmišljam, zakaj je tako, in če je res, da mora tako biti. Mislim, da bi bilo lahko boljše. Jugoslavija je tako bogata zakladov, da bi ne bilo treba nikomur stradati. Gospodje, ki so bili v vladi in njihovi podrepaniki, pa so kričali: Kriza je po vsem svetu. Res je kriza povsod, res je pa tudi, da ni povsod enaka. V mnogih državah se trudijo, da bi jo vsaj omilili, pri nas se ni pa nič storilo. Brezposelnost so reševali s »šubom«. Včasih slovenski kmet vsaj ni bil lačen, danes pa mu primanjkuje vsega, še soli in žveplenk. V mnogih hišah otepajo dan za dnem nezabeljen sok s krompirjem, zjutraj, opoldan in zvečer. A še tega ni povsod. Družine so napol gole, otroci pozimi ne morejo v šolo, ker ni ne čevljev ne obleke. Malico poznajo samo še po imenu.

Kako lepo je govoril svoj čas Pucelj! Pa smo šli na delo, da je bilo veselje. A danes? Molči; ni ga na spregled. Kmetje gotovo ne molimo zanj, dasi se v molitvi spominjamo celo grešnikov in krivovercev. Tako je z vsemi, ki so nam še pred leti obetali nebesa na zemlji, pa so jih ustvarili le sebi.

Pri zadnjih volitvah je bilo oddanih na Slovenskem za opozicijske kandidate 22.000 glasov. Te je treba zbrati in organizirati, kar ne bo težko. Moj сосед, pred leti še tak režimevec, da je pihal kakor ris, je postal iz Savla Pavel. Spoznanje mu je prišlo samo od sebe. Sedaj je naš. Dve hčeri ima in tri sinove, vsi so brez dela in zaslužka. Dva od fantov sta študirana. Eden je že imel službo; ker pa ni bil v tem in onem režimskem društvu — marš ven! Tako postopanje odpira oči.

Dolgo smo tavalili kakor brez uma s skrivljenim hrbtom pod batino. Sre-

čavali smo se samo z nemimi pogledi, kakor da se ne poznamo. Zadnje volitve pa so naredile čudež. 22.000 nas je! Oddahnili smo se. Izkoristimo priliko, ki se nam nudi. Ne držimo rok križem. Toda bodimo previdni in izbirčni. Pokvarjencev ne v svojo sredo! Ni zmerom odločilno število, ampak kakovost. Kdor se je prej eksponiral za JNS, pozneje pa izdal Uzunovića, Kramerja, Pucelja in celo samega Jevliča — ven z njim, ker bo o prvi priliki izdal tudi nas.

Ti ljudje so predrzni in pokvarjeni obenem. Mnogi se sklicujejo na Mačka, da so bili pri njem, da imajo od njega pooblastilo. Res so se mnogi plazili po Zagrebu (N. pr. gospoda R. R., ki pa sta odšla z dolgim nosom. Op. ur.), a so odšli praznih rok. Torej ne verujte jim. Maček ni dal nikomur nobenega pooblastila. On samo pravi: Slovenija je vaša. Delajte, kakor de-

lamo mi na Hrvaškem, pa bo dobro Maček tudi ne more dati pooblastil za delo na Slovenskem. Edino pooblastilo je pošten namen in ljudsko zapujanje.

Da pride čim prej do združenja, bo prva naloga novega časopisa. S tega stališča ga pozdravljam. Nastopa naj za ljudske koristi odkrito, pošteno in odločno. Pomagali mu bodo gotovo tudi vsi pošteni misleči izobraženci. Teh tudi potrebujemo. Seveda ne takih, ki bi mislili samo na generalske porte in na mandate. Samo stenic ne v hišo; kjer se zaredi taka golazen, pomaga samo strup. Pred pokvarjeno gospodo je svaril že pokojni Radić.

Kmetje vse Slovenske, strnite se, da bomo skupno z našimi hrvaškimi in srbskimi zavezniki stvorili moč, ki bo kljubovala vsaki sili! Bodočnost mora biti naša in naših otrok!

Kmet iz ljubljanske okolice.

Naročajte naš list

»SLOVENSKA ZEMLJA«

Naše gibanje in delavstvo

Med glasovi, oddanimi 5. maja 1935 za kandidate združene opozicije, je lepo število delavskih glasov. Mnogi so se sicer vzdržali glasovanja ali so celo glasovali za batinaški režim, zato pa tehtajo tem več glasovi, ki so neustrašeno izpričali neomahljiv značaj.

In prav delavstvo bi moralo stati v prvih vrstah bojevnikov za pravice naroda, iz katerega izhaja. Že iz razlogov golega obstanka. Saj v Belgradu še vedno straši duh znanega Savića, bivšega načelnika v Ministrstvu za trgovino in industrijo. Z njegovim odhodom so nastopili novi Savići v vseh mogočih oblikah in panogah našega gospodarstva. Če ni znano delavstvu, je pa znano vsem slovenskim gospodarstvenikom Savićevo stališče, da mora slovenska industrija v središče države, kjer bo sovražniku težje dosegljiva v slučaju vojne. Ta nazor, kakor rečeno, še živi in se udejevanje v vseh mogočih oblikah, sedaj tu, sedaj tam.

Premogovna industrija na Slovenskem propada v korist premogovnikov drugod. Za to se navaja vse mogoče razloge in opravičbe. Pri tem trpi edino in največ rudar, naš človek, človek slovenske krvi. Pravijo: Pa naj se preseli drugam, kjer se povečuje kapaciteta in narašča potreba po novih delovnih močeh. Lahko rečeno, a težje storjeno. Rudar, ki je že kdaj delal v enem tistih rudnikov, se je raje vrnil peš in na pol gol, da umre vsaj doma, kakor pa da bi tam živel življenje, ki bi ga sam še psu ne privoščil.

Lahko bi navedli celo vrsto krvavih zgodb iz srbskih listov o težkem življenju delavcev pred nosom samega Belgrada. Omenjamo samo strašno izkoriščevanje otrok v tovarni sadnih konzerv v Belgradu, o katerem je lani poročala belgrajska »Politika«. In pa proces, ki se je vršil nedavno pred belgrajskim sodiščem in ki je odkril strahotne razmere v belgrajski marknici. Za slovenskega človeka, vajenega kolikor toliko kulturnih razmer, so take razmere nepojmljive.

Slovenski delavec spada radi svoje-ga-gospodarskega, socialnega in kulturnega položaja ob bok slovenskega kmeta in razumnika. Ud je slovenskega naroda, pa mu ne more biti mesto drugje. Biti mora svoj med svojimi. Gospodarsko, t. j. strokovno, naj le bo združen z ostalim delavstvom v državi, to zahteva bojna taktika, ki povečuje njegovo udarno silo. Zato se tudi ne bomo dotikali njegovih strokovnih organizacij. Nasprotno, podpirali bomo delavstvo vselej in povsod pri njegovem stremljenju za zboljšanje življenjskih pogojev, zlasti pa mu stali ob strani v vseh mezdih bojih in bojih za dosego boljših delovnih pogojev.

Kmetje se zbirajo, njih vrste naraščajo. Predsodek, ki ga je nekoč gojil kmet do delavca, izginja. Sam postaja berač, dela le še za davke, otroci mu ostajajo doma brez zaslužka; zato je potrebno, da si stopita bliže oba, kmet in delavec, ter si podasta roke. Sila bede ju združuje. J—r.

V šolo zvoni

Jesen je že pred vrati, še tri tedne, pa se bo spet začel pouk v vseh šolah. Z dežele in mest se bodo usuli proti šolam fantje in dekleta, da se izobrazijo za življenje. Kdo se ne bi veselil, ki mu je bodočnost mladine pri srcu?

In vendar čaka toliko staršev s strahom vsako leto začetka pouka, kajti kje naj vzamejo v teh težkih časih, ko nimajo vedno niti za najpotrebnejše življenjske potrebščine, denar za šolnino, razne pristojbine pri vpisu, knjige itd.

Naša ustava sicer določa, da je šolanje brezplačno, kar bi se reklo vsaj brez posebnih pristojbin, če že ne dobiva reven učenec učil in drugih šol-

skih potrebščin od države zastonj, kar bi bilo absolutno potrebno. Pri nas pa mora vsakdo, ki ima vsaj malo rednih dohodkov ali skromno posestvece, s katerim se le z največjo težavo za silo preživlja, plačati ob vpisu otroka v srednje, strokovne ali visoke šole še posebno šolnino in razne druge pristojbine v denarju in kolkih. Potem pa je treba kupiti še mnogo predrage šolske knjige ter razna učila in če imaš dva, tri otroke v taki šoli, pa je tisoč dinarjev ob začetku šole kar premalo.

Mnogo jih je, ki se morajo radi tega leto za letom zadolževati, otroci pa se morajo prestradati do zaključka šolanja, da trpe radi tega vse življenje.

Še več pa jih je, ki otroka sploh ne morejo pošiljati v višje šole, pa če je še tako nadarjen.

Ali je res višje šolanje samo za vsega sito in degenerirano gospodo?

Ali ni dolžnost družbe, da skrbi prav za ubožnejše, da jim na vse načine omogoči, da se izobrazijo in postanejo tako čim koristnejši člani družbe?

Je! boste rekli vi, ki z znojem in žuljavimi rokami služite svoj vsakdanji črni kruh in ki vas je ogromna večina slovenskega naroda, toda gospoda, ki si je znala zagotoviti oblast, noče slišati vaših tožba, noče, da bi se izšolal otrok kmeta ali delavca in tako dosegel v družbi mesto, s katerega bi lahko pomagal delovnemu ljudstvu, iz katerega je izšel. Če pa mu v raznih domovih in s podporami omogočijo šolanje, pa store to za ceno njegovega prepričanja. Zatajiti mora sebe in svoje ljudi, postati mora prigajnač za tiste, ki žuljijo delovnega človeka in žive razkošno in brezskrbno življenje na njegov račun.

Vaša dolžnost, starši, je, da vsakogar, ki hodi med vas iskat glasove za poslance, župana, občinskega moža, itd., vprašate, kaj je storil in kaj hoče storiti, da se tudi ta krivica odpravi, ki onemogočuje vašim sinovom in hčeram za današnje življenje najpotrebnejšo izobrazbo. Zahtevati morate povsod in vedno, da bodi šolanje v resnici brezplačno in da se omogoči revnejšim šolanje s posebnimi javnimi podporami ter brezplačnimi učili.

V našem listu boste vedno našli za to iskrenega pomočnika in prijatelja.

Oka.

Iz naših krajev

G. dr. Dobovišek izjavlja. Še preden je »Slov. Zemlja« izšla, že izjavlja g. dr. Rudolf Dobovišek, narodni poslanec okraja šmarskega, da list ne bo glasilo združene opozicije, ampak moje osebno glasilo. To izjavlja v — »Jutru« od 16. t. m. S kakšno pravico trdi to g. dr. Dobovišek, ki je bil še nedavno nacionalist? Mar misli, da ima on kot poslanec monopol na izdajanje lista? Jaz sem bil pri zadnjih volitvah prav tako kandidat na listi združene opozicije, kakor on, le da v mnogo neprijetnejših okoliščinah. Če kdo, potem bi jaz in tisti, ki so z menoj, lahko izjavili, da metode, ki jih uporabljamo pri svojem delu on, niso v skladu z načeli našega gibanja. Saj je 7. t. m. govoril na sestanku, ki so ga priredili bivši orjunaši, zvečer istega dne je pa izjavljal, da ne ve, kdo je bil prireditelj sestanka. Mi smo dobro vedeli, da so ga sklicali g. Bulc in drugovi, le g. dr. Dobovišek se je delal nevednega. Če ga bolj vleče srce k bivšim režimevcem, svobodno mu, samo med ljudstvom naj potem ne krošnjari s svojo miselnostjo. Če se je on odcepil, gremo naprej mimo njega in, če bo treba, tudi preko njega. Slepomišenja mi ne poznamo. — Ljubljana, 16. avg. 1935.

J. Kocmur.

Izpod Šmarne gore. Majhni in veliki politični »voditelji«, ki jim je odločni nastop opozicijskih volilcev prekrizal račune, kako bi vladali v Sloveniji, so od sile jezni na »mačkovsko golazen«. Sedaj samo premišlujejo, kako bi se maščevali. S »Pofom« ni nič, z žandarji in okrajnimi načelniki ne morejo več strašiti, zato so sklenili, da se sami od sebe postavijo na čelo »mačkovcev« in njihovega gibanja v Sloveniji. »Ni vrag,« pravijo, »če se bomo mi, batinaši in zatiralci ljudske volje in sovražniki vsake svobode, postavili na čelo Mačkovega gibanja, da noben pošten človek ne bo hotel biti več Mačkov pristaš. Na ta način bo-

mo Mačka panali brez »Pofa«, žandarjev in batinaških metod.« S čisto »demokracičnimi« sredstvi. — Naj bodo ti »voditelji«, »führerji« in »zugsführerji« kar brez skrbi. Mačkovega gibanja pri nas tudi na ta način ne bodo onemogočili ali kompromitirali. Triindvajsettisoč mož v Sloveniji, ki so oddali svoje glasove zoper Jevtića, je dovolj zrelih, da si bodo izmed sebe izbrali poštene, odločne in značajne zaupnike, ki bodo morali o svoji preteklosti polagati precej natančne račune, kako so v javnosti nastopali v zadnjih letih. Lahko povemo, da med te zaupnike ne bo prišel noben priganjač prejšnjih režimov ali kdor je zadnja leta na kakršenkoli način deloval proti interesom slovenskega naroda. Naše somišljenike zato pozivamo, da nam sporoče, kdo in kje nastopa v imenu Mačkovega gibanja in nam ga naj opišejo.

Fr. K., obrtnik in kmet.

Izpod Krima smo prejeli dopisnico s sledečo vsebino: Tako je prav! Nič cincati in odlašati. List je nujno potreben. Ljudje že vprašujejo, če ne bo vse spet zaspalo. Mnogi dvomijo, ker se klatijo po okolici bivši kramarjevi in pueljevi, pa prirejajo sestanke, sklicujoč se pri tem na nekako pooblastila iz Zagreba. Povejte, da dr. Maček ni dal nikomur nobenega pooblastila in ga za Slovenijo tudi ne more dati, ker smo in hočemo ostati samostojni. Korakali homo ločeno, udarjali pa skupno z vsemi poštenimi Hrvatji in Srbi. — Naslove še zbiram in Vam jih še ne morem poslati. Pošljite mi prve številke 100 iztisov, da jih raznesem po okoliških vaseh. Obenem poberem naročnino in Vam pošljem ves denar, ko dobim položnico. — Priporočam, da daste listu naslov »Svobodna Slovenija«. (Kakor vidite, Vašega nasveta nismo upoštevali, to pa zato, ker list z imenom »Slovenija« že izhaja, pa bi list s podobnim naslovom lahko povzročil neprijetne zamenjave. Op. ur.)

Iz obrtniških krogov. Gospod urednik! Obljuba dela dolg. Obljubil sem Vam napisati kaj iz obrtniškega življenja nisem sam kriv, če ne izpolnim dane obljube. Ravno sem se pripravil, ko pride žena mojega brata, ki je tudi obrtnik. Vsa iz sebe in objokana. Rubež! Strašna beseda, ki udari danes bolj kakor svoje dni strela. Šel sem, da rešim, kar se rešiti da.

Kupcev ni bilo; kdo bo pa kupoval tako revščino. Ljudje še za revščino nimajo več denarja; tisti, ki ga pa imajo še nekaj, so pa že prišli k pameti in se bojijo nositi svojo kožo na trg. Brat je stal sredi revščine ves obupan, še v oči se mi ni upal pogledati od velikega ponižanja, ki pa med brati ni ponižanje, ampak neopravičen sram. Zraven žena, vsa zgarana, in otroci, ki še ne vedo, kakšne čase preživljajo njihovi starši. Gospod urednik, verjemite mi, da bi se tudi sam najraje razjokal, ne od žalosti, ampak od jeze. Dal sem zadnje pare, dasiravno sem sam revež. Z njimi so poravnani komaj rubežni stroški. Vidite, gospod urednik, tako je naše življenje. Ti pa, dragi brat, ne jezi se zaradi tega. Bodi z menoj ene misli in delaj, da bo kdaj boljše, če ne nama, pa našim otrokom. Pozdravljam Vas in vse, ki so dobre volje. I. N., obrtnik.

Celjska okolica. Pošiljam Vam naslove, za katere ste me prosili. Upam, da postanejo vsi naročniki. Tistim,

kjer sem to navedel, pošljite po več izvodov, da razširijo list po vsej okolici. Denar poberem kar sam in Vam ga pošljem vsega skupaj za vse. Škoda, da ime lista še ni znano. Napišite v listu, naj tudi drugi zbirajo in Vam pošiljajo naslove, razširjajo list in skrbijo, da ga bodo naročniki redno plačevali. — F. S., tovarniški delavec.

Murska Sobota. Zaprošene naslove vam pošljem čez par dni. Če bi list prej izšel, pa mi pošljite 25 izvodov. Škoda, da mi niste poslali nekaj poštinih položnic, bi lahko že nabral kaj naročnikov. — Skrajni čas je že, da se zajame gibanje, ker ljudstvo, ki je temu gibanju naklonjeno, ne ve brez lista ne kod ne kam. Tukaj je namreč več osebnosti, ki bi rade usmerile to gibanje v svoje namene. List jim bo lahko prekrižal račune. Vas in vse somišljenike najlepše pozdravljam in Vam želim najboljših uspehov. Naprej do zmage!

Eden, ki ni smel voliti opozicije, a je vendar njen pristaš.

Domača politika

Maček sili v Slovenijo, je ugotovilo »Jutro« v svoji nedeljski številki od 11. t. m. »Jutro« je zelo pozno s svojim koledarjem, ker če bi korakalo s časom, bi moralo vedeti, da ni treba Mačku prav nič siliti v Slovenijo, ker je že davno v njej. Priklicale so ga razmere, politične, gospodarske in socialne, ki so jih ustvarili in pomagali vzdrževati z nasiljem »Jutro« in njegovi priganjači. Maček je torej že davno tu — pravzaprav ne on, ampak njegova volja, pogum in doslednost. Čudno, da so v stiski te lastnosti tako nalezljive. V Slovenijo so zašle še za pokojnega Štefana Radića in je dr. Maček le njih nasledstveni tolmač. Pri volitvah 5. maja 1935 je izpričalo 23.000 mož svojo voljo, se boriti tudi na Slovenskem za ideje, katerih nosilec je na Hrvaškem dr. Vladimir Maček. Če se prištejejo še tisti, ki so glasovali zoper svoje prepričanje za Jevtića, in tiste, katerih glasovi so bili opoziciji preprosto ukradeni — da so tako delali, je potrdil sam sedanjí predsednik vlade — ne trdimo preveč, če rečemo, da znaša v Sloveniji število takih borcev najmanj 50.000. »Jutro« dela preglavice najbrže tisti maček, ki se plazi ponoči po strehah in je simbol slabe vesti. O, ta maček pa res sili

v Slovenijo; le to je spak, da ne v vrste pristašev zagrebškega Mačka, ampak med Jutrovce.

Tudi o nekaterih sestankih pristašev ideje dr. Mačka, ki da so se vršili v sredo, 7. t. m. piše »Jutro« od 11. t. m. O popoldanskem sestanku za ljubljansko okolico nam je došel od našega somišljenika daljši dopis, ki ga za enkrat ne priobčujemo. Za sedaj pribijemo samo to, da sklicujejo sestanke prav pridno bivši režimovci, ki bi radi v kalnem ribarili. So to pred vsem bivši narodni poslanci in razni užaljenci, ki jih Jevtić ni maral na svojo kandidatsko listo. Sestanek, ki ga omenja »Jutro«, je sklical g. Bule iz Mirne na Dolenjskem, znani orjunaš in pri zadnjih volitvah kandidat na Jevtićevi listi. Če povemo še, da so bili navzoči tudi agronom Jamnik ter bivša poslanca Cerer in Majcen, smo povedali dovolj. Cerer je bil celo določen za glavnega zaupnika za kamniški okraj. Iz tega se vidi, da ni imel ta sestanek nobene zveze s pravimi pristaši ideje dr. Mačka. Nanj je bilo povabljenih radi lepšega tudi nekaj značajnih mož, ki pa odločno odklanjajo vsako zvezo s političnimi brodolomci. Nasprotniki silijo zdaj skozi vse odprtine v gibanje, ki so ga prej po-

magali zatirati z vsemi sredstvi. S kompromitiranci odklanjajo pošteno slovensko delovno ljudstvo vsako skupnost. Pozivamo somišljenike, naj bodo previdni in nas obveščajo o vseh pojavih, ki so v kakršnikoli zvezi z našim gibanjem.

»Jutro« v vednost. »Jutro« je v sredo, 14. t. m., objavilo pričetek izhajanja našega lista z naivno pripombo, da bo isti »glasilo mačkovec v Sloveniji«. Kdor tega še ne ve — in »Jutro« očitno ne ve — mu bodi povedano, da je »Slovenska zemlja« glasilo slovenskega delovnega ljudstva in da nismo prejeli in tudi ne prosili kako podporo iz Zagreba. Dr. Vladimir Maček se načelno ne vtika v razmere v Sloveniji in zato tudi ne daje nikakih navodil ali pooblastil, ki bi rušila to njegovo stališče. Trditev »Jutra« je smešna in zlobna. Seveda, komur je bil Belgrad Mekka, dokler so bili tam na oblasti ljudje njegove baže, misli, da je tudi nam Zagreb božja pot. Ne mi, ampak generali bivše JNS so že ponovno pritiskali na zagrebške kljunge — zaman. Naše gibanje je samostojno, seveda pa delamo prijateljsko s sebi enakimi, pa najsi so ti v Zagrebu ali Belgradu. Narodne in ljudske potrebe nam same kažejo pot, ki zanjo ne potrebujemo nobenih vodnikov. Kot Slovenci vemo, da vodi cesta v Belgrad skozi Zagreb in da so Hrvatje naši sosede. To vedo tudi vsi pametni Srbi. Pika.

Giblje se, giblje. Prejeli smo vabilo akcijskega odbora iz Kragujevca v Srbiji, ki v vznešenih besedah poziva na »veliki tabor Združene opozicije«, ki bo v nedeljo, 25. avgusta 1935, ob 10. dopoldan na velikem sejmišču v »sreču Šumadije«, v Kragujevcu. Kot glavna govornika sta napovedana »šefa srbske opozicije« Ljuba Davidović in Joca Jovanović. Vabilo poziva somišljenike, naj pridejo na tabor strnjeno, po železnici, peš ali na okrašenih vozovih, vabi pa tudi vse bivše kandidate na listi Združene opozicije. Vabilu priloženi lepak pravi, da »bo tabor največjega političnega pomena za našo državo zategadelj, ker bo sodelovalo na njem ljudstvo iz vseh krajev države in se bo na njem sklepalo o zelo važnih stvareh glede nadaljnega delovanja Združene opozicije in o predlogih, izšlih iz ljudstva samega, ki jih bo ljudstvo tudi osvojilo.« Dalje: »Ohrabreni po ljudski

Slovenci in Jugoslovani

Predavanje Ivana Cankarja v ljubljanskem Mestnem domu 12. apr. 1913.¹

Preden razložim svoje skromne misli o takoimenovanem jugoslovanskem vprašanju, kolikor se nas Slovencev tiče, moram nekaj povedati, kar bi bilo drugače samoobsebi razumljivo, kar pa je dandanašnji treba šele posebej poudariti. Izjavljam namreč, da ne govorim v imenu nobene stranke, še manj pa seveda v imenu celokupnega naroda, temveč čisto ponižno samo v svojem imenu. Ta izjava je bila potrebna zategadelj, ker sem v teh zadnjih tednih in mesecih opazil, kako govore v imenu celokupnega naroda oblastni ljudje, ki si jih ta narod prav gotovo ni bil izbral za svoje besednike. Morda se bo malokdo stri-

¹ Radi tega predavanja je bil Cankar zaprt. Rokopis predavanja hrani Državna študijska knjižnica v Ljubljani. Predavanje je bilo objavljeno prvokrat v »Zarji« l. 1913., nato v »Demokraciji« l. 1919., ter v »Cankarjevem Zborniku«, ki ga je uredil dr. Joža Glušar l. 1922., in v Cankarjevih »Zbranih spisih«, ki jih je uredil dr. Izidor Cankar.

njal z menoj, toda vsakdo ima pravico ter celo dolžnost, da pove, kar misli. To je sicer v naših krajih in posebno dandanašnji nekoliko nevarno. Človek lahko riskira, da ga naženo s kolom in blatom, o čemer bi znal zapeti bridko pesem dr. Rostohar² iz Prage. Toda o tej aferi pozneje. —

Zmage balkanskih držav so na mah potisnile jugoslovanski problem v ospredje evropskega zanimanja. Evropa se je pravzaprav šele zavedla, da ta problem res eksistira. Oznanili so ga svetu srbski in bolgarski topovi. Žalostno je, da je bilo tega oznanjenja treba. Mi Slovenci se odkritosrčno veselimo ob sijajnem razmahu svojih južnih bratov. Ali to veselje nam greni misel, da so ob tem razmahu tekle cele reke mlade, sočne krvi. Srd mora obvladati vsakega pametnega in pošteno mislečega človeka, če pomisli, da bi tega strašnega prelivanja krvi ne bilo potreba, ako bi bila Evropa s svojo mizerno diplomacijo tisto, kar pravi, da je, kar pa nikoli ni bila in kar žalibog tudi nikoli ne bo — namreč zaščitnica kulture in civilizacije. Od berlinskega kongresa sem, torej dalje nego trideset let, je Evropa redila

² Dr. Mihajlo Rostohar, sedaj profesor na brnski tehniki.

in pasla na stroške svojih narodov cel trop postopajočih grofov in baronov, da so premišljevali o položaju na balkanskem polotoku. Če bi bili premišljevali še nadaljnih trideset let, bi bilo ostalo najbrž vse pri starem. Srbom in Bolgarom se je zdelo tako reševanje njih življenjskega vprašanja malo predolgo in predolgočasno, zato so ga kratkoma sami rešili pri Lozengradu in pri Kumanovu.

Kakor vam je znano iz dnevnih časopisov, ni bila taka rešitev balkanskega problema kar nič po volji evropski diplomaciji, posebno pa ne avstrijski. Diplomacija živi od problemov in če se problemi kar tako in brez nje rešujejo, kaj naj potem še počno naši zelo dragi Berchtoldi? Videli smo in še gledamo, kako se je besno razpenilo vse, kar leze in gre po dunajskem Ballhausplatzu in njegovi okolici. Kdor bi gledal to reč iz daljave, bi se mu zdelo odurna in smešna obenem. Avstrijska diplomacija je bila doslej podobna stari, brezzobji, godrnjavi babnici, ki sedi v zapečku in vrtil rožni venec v rokah. Naenkrat pa je ta babnica pobesnela, planila je iz zapečka ter maha s svojim rožnim

³ Takratni avstrijsko-ogrski zunanji minister.

vincem naokoli, v začudenje in zasmeh vsem sosedom. Za nas Slovence pa to nikakor ni samo odurna in smešna komedija; preveč krvavo smo udeleženi, da bi se mogli smejati. Če kdo doslej ni vedel, je mogel spoznati zdaj, da nismo samo Slovenci, še manj pa samo Avstrijci, temveč da smo ud velike družine, ki stanuje od julijskih Alp do Egejskega morja. Ko je počil na Balkanu prvi strel, se je oglasil njegov odmev v naši najzadnji zakotni vasi. Ljudje, ki se svoj živ dan niso brigali za politiko, so s sočutečim srcem, ne samo z zanimanjem gledali na to veliko dramo. In v nas vseh se je zbudilo nekaj, kar je zelo podobno hrepenenju jetnika. Vzбудilo pa se je v nas še nekaj drugega, vse bolj pomembnega in dragocenega — iskra tiste moči, samozavesti in sile življenja, ki se je bila razmahnila na jugu, je planila tudi na slovenska tla. Slabič je videl, da je brat močan in začel je zaupati vase in v svojo prihodnost. Kako čudno se to zaupanje časih izraža, bom povedal malo pozneje.

Ko so topovi oznanili jugoslovansko Veliko noč, se je spomnila tudi naša ljuba oficijelna Avstrija na jugoslovanski problem in ga je začela po svoje reševati. Najprej je na Kranjskem, Štajerskem in v Dalmaciji zaprla ne-

želji, smo se odločili, da na tem zgodovinskem taboru dokažemo vsem in vsakomur, da je imelo naše ljudstvo vedno smisel za velike stvari, da je v stvarjanju svoje zgodovine delalo samo sebi pot v boljšo in srečnejšo bodočnost. Pomembne besede, ki dajejo posebno nam Slovincem povoda, da se zamislimo vanje. Kako majhni so tisti, ki iščejo vedno in povsod le samega sebe! Iznebimo se osebnih nasprotstev, če jih je kaj. Ne delajmo zahrbtno, povejmo si odkrito, iz oči v oči, če si imamo kaj povedati. Stremimo odkrito in nesebično za ciljem, ki je skupen nam vsem. Naš list bo storil vse za doseg tega cilja, in če treba bo udaril po vsakomur, ki bi iskal pri zasledovanju tega cilja samega sebe. — Na tabor v Kragujevcu ne moremo, ker so stroški preveliki; pozdravimo pa zbor brzojavno. Besedilo brzojavke objavimo prihodnjic. Dobro bi bilo, da pozdravimo tabor v Kragujevcu tudi drugi slovenski kraji in bivši kandidati na listi Združene opozicije, kajti na njem bo zbranih mnogo tisočev skrbskih kmetov in delavcev, ki so z nami ene misli.

Za amnestijo političnih obsojencev in njih rehabilitacijo se je izrekel dr. Vladimir Maček pred letošnjimi volitvami v Narodno skupščino. To je zahteva tudi celokupne opozicije, ki jo bo, kakor kaže, sedanja vlada prej ali slej tudi izvedla. V Zagrebu se je ustanovil odbor z nalogo, da zainteresira za to zahtevo vse merodajne kroge. Načeluje mu dr. Večeslav Vilder, njegovi udje so pa dr. Ivo Politeo, predsednik zagrebske odvetniške zbornice, Miroslav Krleža, pisatelj, Štefan Galogaža, pisatelj i. dr. Tudi v Sloveniji se je že nekaj storilo v tem pogledu. Svoji obsojencev so odposlali že več vlog na razna odločilna in tudi na najvišje mesto. V njih prosijo zlasti, da se političnim obsojencem vrnejo tiste ugodnosti, ki so jih svoj čas že uživali. Prihodnjic priobčimo izvleček iz brošure »Amnestija«, ki je izšla ta mesec v Zagrebu.

Tiskarska stavka je po poldrugomesečnem boju končala z zmago organiziranega grafičnega delavstva, ki mu je k temu uspehu le čestitati. V torek, 13. t. m., se je začelo v vseh tiskarnah z rednim delom. Trdovratno vztrajajo na odklonilnem stališču samo štiri tiskarne, in sicer: Delniška tiskarna, Narodna tiskarna, Čemažar in drug

kaj ljudi zaradi veleizdaje, nato je dala na dunajskem Grabnu pretepti par srbskih študentov, naposled pa je Srbiji in Črni gori napovedala papirno vojno. Na ta način je jugoslovanski problem rešen za grofa Bercbolda, za druge navadne ljudi, pa je ostal prav tako nerešen in kompliciran, kakor je bil. — Za človeka z naravno kmečko pametjo, ki bi prav nič ne vedel, kaj je diplomacija, kaj politika in kaj državni pravdnik, bi ne bil jugoslovanski problem kar nič kompliciran in bi sploh noben problem ne bil. Tak človek bi rekel: »Če mislijo ti štirje narodi, da so si sorodni in da bi najlažje in najboljšje živeli, če bi bili združeni, naj se zgodi po njih želji, naj si v božjem imenu zgrade zvezno republiko jugoslovansko. Koristen za vesoljno človeštvo je samo narod, ki je zadovoljen in ki ima pogoje in prostora, da uveljavi svojo moč!« — Saj sem rekel: tako bi govoril človek, ki se svoj živ dan ni pečal z evropsko politiko, z avstrijsko še posebno ne. — Tak človek z naravno kmečko pametjo pa bi moral obsoditi in zavreči ves sedanji ustroj človeške družbe, zato ker je bil že vnaprej obsodil in zavrgel njega žalostne posledice, takoimenovane mednarodne probleme.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

ter Makso Hrovatin, vse v Ljubljani. Časopisje, ki ga izdajata Delniška in Narodna tiskarna, pred vsem »Jutro« in »Slov. Narod«, je utrpelo radi stavke silno škodo. Naročniki so tramoma odpovedovali oba lista, videči, da je njuno prijateljstvo do delovnega ljudstva čisto kapitalističnega značaja.

Zadožbenje opozicijskemu kandidatu za obrekovanje. Zoper kandidata na Mačkovi listi v celjskem okraju so nasprotniki uporabljali seveda tudi obrekovanje. Kandidat Jevtičeve liste gospod Jernej Stante je n. pr. razširil letak, s katerim je obrekoval Vinka Vabiča, da je hmeljarje oškodoval. Pred senatom okrožnega sodišča v Celju je bil dne 13. avg. gospod Jernej stante spoznan za krivega in obsojen.

Svoji k svojim! List sprejema tudi oglase domačih solidnih tvrdk po zmerni ceni. Somišljenike vabimo, da oglašajo v svojem listu. Kupujte in naročajte v prvi vrsti pri tvrdkah in obrtnikih, ki oglašajo v našem listu. Svoji k svojim!

Politični spis. V »Ljudski tiskarni« v Mariboru je izšel in se tam tudi dobiva spis: Slovinci 1935., ki je v njem dr. Vekoslav Kukovec kritično razložil zadnje politične dogodke, kakor je bil to storil na javnem zborovanju v Ljutomeru 31. marca 1935.

Iz uredništva in uprave

Prva številka »Slovenske zemlje« se je nekoliko zakesnila radi praznika v četrtek in radi tehničnih priprav. Nismo namreč plačanega osebja, vse delo za list se opravlja dobrovoljno in zastoj. — Tisti, ki so prejeli več števil, ker so jih naročili, ali ker jim zaupamo, naj jih zanesljivo razpečajo in nam čim prej nakažejo denar po poštni položnici, ki jo prejmejo posebej v pismu. Povemo odkrito, da ni za nami nobenih bogatašev in jih tudi ne maramo, ker list, odvisen od denarnih mogotcev, ne more biti borec za svobodo in pravico. Kdor bi želel še nadaljnih listov, naj nam takoj sporoči, da priredimo event. drugo naklado, če bi prva pošla. Čvrsto naprej!

Prihodnja številka »Slovenske zemlje« izide v novi obleki. Imela bo prav za prav samo drugačno glavo. Sedanja je samo zasilna, ker arhitekt poverjenega mu dela ni izgotovil pravočasno. V novi glavi bo vrisan emblem, predstavljajoč snop in nakovalo s kladivom, vmes pa znake duhovnosti, t. j. mizico s knjigami, globusom itd. V ozadju bodo obrisi vrhov Triglava, simbola slovenske zemlje, za njim pa solnce, ki vse ožarja. To našim somišljenikom in prijateljem v vednost, da ne bodo mislili, da gre za kak drug, morebiti celo našemu gibanju nasproten list.

Vsi, ki smo jim poslali list na ogled, pa ga ne nameravajo naročiti, naj nam blagovolijo to sporočiti z dopisnico, še boljše pa, če napišejo preko naslovnega listka »Nazaj!« in ga vrnejo pošti. Kdor želi postati naročnik, naj čim prej pošlje naročnino po poštni položnici, ki je priložena, in navede na njej svoj natančen naslov, na kateri se naj mu pošilja list. Ako bi poštno položnice ne bilo, naj pošlje denar po poštni nakaznici ali v nerabljenih pisemskih znamkah v pismu na naslov: Uprava »Slovenske zemlje«, Ljubljana, Gradišče 2/l. Stiska je velika, pa vemo, da marsikdo ne bo zmogel naročnino, čeprav je malenkostna — samo 3 Din na mesec ali 9 Din za četrlet — v takih primerih priporočamo, da se jih naroči na list več skupaj in navedejo naslov, na kateri naj se jim pošilja.

Popravite naslove! Prosimo vse, ki smo jim poslali list, pa naslov morda ni povsem natančen, da navedejo na

poštni položnici, poštni nakaznici ali v pismu, s katerim nam bodo poslali naročnino v nerabljenih poštnih znamkah, svoj natančen naslov, da ga popravimo. Navesti je: priimek in ime, poklic, kraj in zadnjo pošto; pri večjih krajih tudi cesto, ulico ali trg in hišno številko. Kdor hoče list obdržati, pa nam ne more poslati naročnine takoj, naj to sporoči z dopisnico na naslov: Uprava »Slovenske zemlje«, Ljubljana, Gradišče 2/l. Hkratu prosimo vse somišljenike in prijatelje, da nam sporoče naslove oseb, od katerih je pričakovati, da se bodo naročile na list, če ga jim pošljemo na ogled.

Kako se reklamira. Mogoče je, da se bo od začetka tu pa tam pojavila kaka pomanjkljivost pri dostavljanju lista. Kdor bi lista ne dobival redno ali bi ga sploh ne dobil, naj takoj reklamira. Vzame naj kos belega papirja v velikosti navadne dopisnice ter napiše na eno stran naš naslov: Uprava »Slovenske zemlje«, Ljubljana, Gradišče 2/l. levo spodaj pa »Poštnine prosta reklamacija« in to podčrta. Na drugi strani listka naj napiše n. pr.: Druge in tretje številke »Slovenske zemlje« nisem dobil. Navede naj tudi svoj natančen naslov. Še bolj zanesljivo se reklamira z navadno dopisnico. Reklamirajte zanesljivo, ker je lahko mogoče, da bo tu pa tam pri dostavljanju lista kdo nagajal.

Na delo za pravično stvar! Prvo številko »Slovenske zemlje« smo poslali na ogled vsem, katerih naslovi so nam znani. Gotovo je, da ga nismo poslali mnogim, ker ne vemo za njihove naslove. Namenoma nismo nikogar prezrli. Kdor lista ni dobil, pa bi se rad naročil nanj, naj nam to takoj sporoči z dopisnico, še boljše pa, če takoj pošlje naročnino po poštni nakaznici ali v nerabljenih poštnih znamkah v pismu. Pri tej priliki naj navede naslove še drugih, od katerih pričakuje, da postanejo naročniki, če jim pošljemo list na ogled.

Dopisujte! »Slovenska zemlja« bo mogla le tedaj ustrezati svoji nalogi popolnoma, če bo natančno poučena o vsem, kar se dogaja na naših tleh. Zategadelj prosimo vse somišljenike, da nas hitro in natančno obveščajo o vsem, kar je potrebno za široko javnost. Dopisi naj bodo kratki in jedrnat. Osebnih napadov ne bomo priobčevali, pač pa stvarne kritike. Pisati je le na eno stran papirja s črnolom. Nihče naj se ne sramuje slabe pisave, nihče naj se ne smatra za nesposobnega, ako misli, da je njegovo mnenje dobro. Vabimo v svoj krog vse poštene kmete, delavce in razumnike. Vabimo zlasti akademsko mladino, tisto mladino, ki današnjo stisko ne samo čuti, ampak jej išče tudi vzroka. Čas je velik, pa bi bilo škoda vsakega, ki bi manjkal — škoda vsake ure, ki bi prešla brez haska. List bo porabil vse, kar bo ustrezalo našemu programu: članke, poljudno-znanstvene razprave, dopise, leposlovne prispevke in drugo. Čim več in čim raznovrstnejših sodelavcev bo, tem boljši bo list.

Zbirajte za tiskovni sklad! »Slovenska zemlja« se predstavlja s prvo številko majhna in skromna. Drugačnja tudi ne more biti, saj smo začeli tako rekoč iz nič. Zato prosimo vse, ki simpatizirajo z nami in jim razmere dopuščajo, da se spomnijo lista s kakim izrednim prispevkom in pozanimajte tudi druge, da se ga spomnijo o priliki. Oglašilo se je sicer že več somišljenikov z obljubo, podpirati list z rednimi mesečnimi prispevki vse do tlej, da se bo mogel vzdržati sam. Ali to je premalo. List se mora povečati, postati pa mora tudi čim prej tednik. To bo pa mogoče le z vsestransko podporo: z rednim plačevanjem naročni-

ne, nabiranjem novih naročnikov in zbiranjem za tiskovni sklad. Dobrodošel je vsak, tudi najmanjši prispevek, bodi v gotovini ali nerabljenih poštnih znamkah. Imena darovateljev bomo objavljali. Kdor bi ne želel biti imenovan, naj navede kako drugo ime, geslo ali številko, pod katerim naj izkaže prispevek.

Na noge vsi, ki ste pri volitvah 5. maja letos glasovali za kandidate združene opozicije. 23.000 mož predstavlja že znatno vojsko, ki vzbuja respekt, če se pomisli, da se je uveljavila kljub batinaškim metodam prejšnjega režima. Brez pretiravanja se lahko reče, da je uspeh prekosil pričakovanja največjih optimistov. Ali vojska, ki ne napreduje, nazaduje. Zato moramo naprej, k zmagi. Prvo je list. Gibanje brez glasila je vojska brez orožja, somišljenik brez lista vojak brez puške. Zato se oklenite »Slovenske zemlje« vsi, ki ste glasovali za opozicijo, in postanite njeni naročniki. »Slovenska zemlja«, danes še neznatna, mora postati orožje vseh, mora postati faktor, katerega glas bo nekaj zalegel. Proč z malodušnostjo, kjer je je še kaj! Priporočajte list od znanca do znanca, od vasi do vasi, zlasti ob semanjih dneh. Kdor bi nasprotoval, vedite, da ni Vaš prijatelj, da noče dobro slovenskemu kmetu in delavcu. Proč s sejalcem razdora! Proč s štajerskim čijanštvom in kranjstvom! Med nami ni nobenih mej, vse nas druži ena vez: ljubezen do slovenske zemlje in do slovenskega trpina, pa naj si služi kruh s trdim delom na polju ali v gozdu, v tovarni ali v rovu ali z umstvenim delom. Tudi ne spada v naše gibanje, vsaj ne na vodilno mesto, kdor spekulira, da mu bo to gibanje prineslo mandat. Dovolj je bridkih izkušenj, dovolj prevar — zato na plan vsi čistih misli, čiste preteklosti in čistih rok!

Listnica uredništva in uprave.

F. S. v V. Vaš dopis o sestanku za ljubljansko okolico z dne 7. t. m. je preobširen, da bi ga mogli priobčiti v celoti. Naši somišljeniki so navzočega poslanca že na licu mesta opozorili, da bi gibanje pod vodstvom takih ljudi bilo že vnaprej obsojeno na smrt. Liste vam pošljemo, položnice pa, čim jih dobimo, posebej v pismu.

Primskovo. Naslove — tudi Vašega — nam je dal Vaš oče. Želi, da list kar najbolj razširite in mu pridobite čim več naročnikov.

SHODI

Združene opozicije v mariborskem okrožju.

Maribor. V soboto, 17. avgusta 1935 zvečer je shod pri Gambrinu v Mariboru. Govorijo Franc Borič in Stanislav Lubienski, bivša kandidata v Mariboru, in dr. Vekoslav Kukovec, bivši kandidat za okraja brežiški in ptujski.

Jarenina. V nedeljo 18. avgusta 1935 shod, na katerem govori Franc Borič, dr. Vekoslav Kukovec in Stanislav Lubienski.

Za shode in sestanke v Celju, Kapelah, Podsredi in Ljutomeru, ki so bili 10. in 25. t. m. za okraje celjski, dolnjelendavski, murskosoboški, ptujski, šmarski itd., na katerih sta govorila poleg zgoraj imenovanih še dr. Rudolf Dobovišek, narodni poslanec in Pavle Horvat, bivši okrajni kandidat za Ljutomer, smo obvestila sicer prejeli, ali jih radi zakesnitve lista nismo mogli objaviti v obliki vabila.

V kratkem bodo sestanki tudi drugod. Prosimo somišljenike, da nam sporoče v tem pogledu svoje želje in predloge. Agitirajte na shodih in sestankih za naš list, zbirajte za njegov tiskovni sklad!